

طرح سانسور توأم فزاینده نوع دوم کلی و استنباط پیرامون پارامترهای دو جامعه واپیول تحت این طرح

حمزه ترابی^۱، سعیده بافکری فدافن و حسین نادب

گروه آمار، دانشگاه یزد

تاریخ دریافت: ۱۳۹۴/۱/۱۷ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۴/۸/۱۱

چکیده: نمونه‌های سانسور شده در آزمایش‌های مربوط به آزمون‌های طول عمر مطرح می‌شوند؛ یعنی هنگامی که آزمایشگر زمان‌های از کار افتادگی تمام واحدهای موجود در آزمون طول عمر را مشاهده نمی‌کند. در سال‌های اخیر، استنباط بر پایه نمونه‌های سانسور شده بسیار مورد توجه قرار گرفته است بهطوری که در مورد پارامترهای توزیع‌های مختلفی مانند نرمال، نمایی، گاما، رایلی، واپیول، لوگ‌نرمال، گوسی معکوس، لجستیک، لایپلز و پارتون بر اساس نمونه‌های سانسور شده استنباط صورت گرفته است. در این مقاله، تعمیمی از طرح سانسور توأم فزاینده نوع دوم معرفی می‌شود. کاربرد این طرح در مواردی است که طول عمر تعدادی از واحدهای اولیه‌ی مربوط به دو جامعه در دست نیست و همچنین به دلیل جلوگیری از طولانی شدن زمان آزمایش، در طول آزمایش، تعدادی از واحدها از آزمایش کنار گذاشته می‌شوند. پس از معرفی طرح، برای پارامترهای دو جامعه واپیول تحت این طرح، برآوردهای ماکسیمم درستنمایی و بازه اطمینان با استفاده از روش‌های تقریب نرمال و بوتاسترپ ارائه می‌شود. سرانجام، با استفاده از شبیه‌سازی، دقت برآوردهای مورد ارزیابی قرار می‌گیرند و همچنین بازه اطمینان‌های مختلف از نظر احتمال پوشش مقایسه می‌شوند.

واژه‌های کلیدی: احتمال پوشش، تقریب نرمال، توزیع واپیول، سانسور توأم فزاینده نوع دوم کلی، بازه اطمینان بوتاسترپ.

ردیبندی موضوعی: ۱۰۲N۶۲N۰۱.

۱- مقدمه

طرح سانسور توأم، نقش مهمی در مقایسه طول عمر محصولات واحدهای مختلف تولید، تحت شرایط یکسان دارد. فرض کنید کارخانه‌ای دارای دو خط تولید باشد. با استفاده از طرح سانسور

توأم می‌توان تحت شرایط یکسان، محصولات این دو خط تولید را بهطور همزمان در یک آزمایش طول عمر قرار داد تا در یک آزمون مقایسه‌ای، کیفیت خطاهای مختلف تولید برسی و مقایسه شوند. مزیت این طرح سانسور این است که علاوه بر صرفه‌جویی در وقت و هزینه، نیازی به ایجاد شرایط آزمایش برای واحدهای هر جامعه بهصورت مجزا نیست و با قرار دادن تمام واحدهای مربوط به دو جامعه در یک محیط آزمایشی و اعمال طرح سانسور، پس از پایان آزمایش می‌توان در مورد پارامترهای توزیع دو جامعه بهطور همزمان استنباط انجام داد. بهعنوان مثال یک کارخانه کاشی با دو خط تولید را در نظر بگیرید. مسئولان بخش کنترل کیفیت این کارخانه در نظر دارند میزان استحکام کاشی‌های دو خط تولید را ارزیابی کنند. برای این منظور آن‌ها می‌توانند از هر خط تولید تعدادی کاشی را انتخاب کنند و بهصورت همزمان در دستگاه فشار قرار دهند. با افزایش فشار، کاشی‌ها شروع به شکستن می‌کنند. چون براثر حمل و نقل ممکن است کاشی‌ها آسیب ببینند، بنابراین مسئولان کنترل کیفیت تعدادی از کاشی‌هایی را که تحت فشارهای پایین می‌شکنند، نادیده می‌گیرند که این تعداد از قبل معلوم است. پس از آن، سانسور توأم فزاینده نوع دوم را برای کاشی‌های سالم به کار می‌گیرند. با انجام این نوع سانسور، آن‌ها با صرفه‌جویی در وقت و هزینه (هزینه‌ای که بابت شکستن بیش از اندازه کاشی‌ها می‌شود) بهطور همزمان در مورد میزان استحکام کاشی‌های هر دو خط تولید استنباط انجام می‌دهند.

بالاکریشنان و رسولی [۱] استنباط درستنماهی دقیق را برای دو جامعه نمایی، تحت سانسور توأم نوع دوم مورد مطالعه قرار دادند. در این مقاله، آن‌ها برآوردهای ماقزیم درستنماهی پارامترها و توزیع آن‌ها را ارائه کردند. گاهی در آزمون‌های طول عمر تحت سانسور توأم، به دلیل صرفه‌جویی در زمان و هزینه آزمایش، آزمایشگر تصمیم می‌گیرد که با مشاهده هر شکست، تعدادی از واحدهای باقی‌مانده در آزمایش را بهطور تصادفی انتخاب و از آزمون حذف کند که این طرح، بهعنوان طرح سانسور توأم فزاینده، توسط بالاکریشنان و رسولی [۲] ارائه شد که در بخش دوم به معرفی طرح سانسور فزاینده نوع دوم پرداخته شده است. برای استنباط آماری ژرف‌تر پیرامون پارامترهای مدل، افزون بر برآوردهای پارامترها، می‌توان بازه اطمینان را برای آن‌ها ارائه داد. بالاکریشنان و بیورووس [۳] برآوردهای پارامترهای طول عمر را تحت داده‌های سانسور فزاینده بررسی کردند. در اینجا برای برآوردهای بازه‌ای پارامترها از روش تقریب نرمال و بوت استرپ استفاده می‌شود. روش تقریب نرمال بر پایه‌ی توزیع تقریبی نرمال برآوردهای ماقزیم درستنماهی تحت شرایط نظم است؛ برای آگاهی بیشتر می‌توان به سرفلینگ [۴] مراجعه کرد.

۲- طرح سانسور توأم فزاینده نوع دوم کلی

پارسی و همکاران [۵] استنباط در مورد پارامترهای دو جامعه وایبول تحت طرح سانسور توأم فزاینده نوع دوم را ارائه دادند. فرض کنید $x_1, \dots, x_m$ ، مشاهدات یک نمونه تصادفی مربوط به جامعه اول با تابع توزیع $F(\cdot)$ و تابع چگالی $f(\cdot)$ و $y_1, \dots, y_n$ ، مشاهدات یک نمونه تصادفی مربوط به جامعه دوم با تابع توزیع $G(\cdot)$ و تابع چگالی $g(\cdot)$ هستند. واحدهای دو نمونه را بهطور هم‌زمان در یک آزمایش طول عمر قرار می‌دهیم؛ بنابراین یک نمونه توأم با اندازه‌ی $N = m+n$ در آزمون طول عمر در اختیار است. فرض کنید برای این نمونه توأم N تایی، مرتب شده داده‌ها به صورت $(w_1, \dots, w_N) = \mathbf{w}$ نشان داده شود؛ به عبارتی، بردار $\mathbf{w}$ ، بردار داده‌های مرتب شده دو نمونه تصادفی در نظر گرفته می‌شود. همچنین متغیر z را در صورتی که w_i مربوط به نمونه اول (x_i) ها باشد، ۱ و در غیر این صورت صفر تعریف شود. در این صورت $\mathbf{z} = (z_1, \dots, z_N)$. فرض کنید $\mathbf{r} = (r_1, \dots, r_k)$ ، بردار از پیش تعیین شده‌ای باشد و آزمایشگر تعیین کند که تعدادی از داده‌ها در حین آزمایش تا قبل از زمان خاتمه آن حذف شوند به‌این ترتیب که با مشاهده‌ی اولین شکست، ۱ تا از واحدهای توأم باقی‌مانده $(r'_1 + r''_1)$ ، بهطور تصادفی انتخاب و از آزمون طول عمر حذف می‌شوند که r'_1 تعداد واحدهای حذف شده از نمونه انتخاب شده از جامعه اول و r''_1 تعداد واحدهای حذف شده از نمونه انتخاب شده از جامعه دوم هستند. به همین ترتیب با مشاهده دومین شکست، $r'_2 + r''_2$ تا از واحدهای باقی‌مانده از آزمایش حذف می‌شوند. اگر آزمایشگر برای صرفه‌جویی در زمان یا هزینه آزمایش، زمان خاتمه آزمون طول عمر را زمان مشاهده / امین شکست تعیین کند، در زمان خاتمه آزمایش، یعنی زمان مشاهده k امین شکست، r_k واحد باقی‌مانده از آزمایش حذف می‌شوند که در این طرح سانسور، بردار $\mathbf{r} = (r'_1, \dots, r'_k)$ معلوم و از قبل مشخص می‌شود. وانگ [۶] استنباطی دقیق برای خانواده مقیاس را برای طرح سانسور فزاینده نوع دوم گفته می‌شود. توجه کنید که در این طرح سانسور، بردار $\mathbf{r} = (r'_1, \dots, r'_k)$ مانند سانسور فزاینده نوع دوم پیش می‌رود. اگر در طرح سانسور توأم فزاینده نوع دوم کلی مربوط به یک جامعه ارائه داد. در این طرح سانسور، طول عمر تعدادی از واحدهای اولیه (l) در دسترس نیست ولی از مشاهده شکست واحد $(l+1)$ ام، طرح سانسور کنار گذاشتن تعدادی از واحدهای اولیه آزمایش، علاوه بر سانسور کلی می‌تواند به عنوان طرح سانسور توأم از چپ نیز در نظر گرفته شود. توجه کنید که اگر $l = 0$ ، آنگاه این طرح به طرح سانسور توأم فزاینده نوع دوم تبدیل می‌شود.

۳-تابع چگالی توأم و روش برآوردهای پارامترها

با توجه به مطالب بیان شده در بخش دوم، اگر l به عنوان تعداد مشاهدات اولیه‌ای باشد که در همان ابتدا از آزمون حذف شده‌اند (شامل تعداد l' مشاهده از نمونه اول و l'' مشاهده از نمونه دوم)، بردار مشاهدات تحت این طرح به صورت $(w_{l+1}, \dots, w_k)$ خواهد بود که متناظر با آن، بردار $(z_{l+1}, \dots, z_k) = z$ تعیین می‌شود. همچنین فرض کنید $(r_{l+1}, \dots, r_k) = r$ ، بردار معلومی باشد. در این صورت به شرط معلوم بودن l' و r' ، تابع چگالی توأم $\mathbf{W}$ و $\mathbf{Z}$ عبارت است از

$$f(\mathbf{w}, \mathbf{z} | l', \mathbf{r}') = C [F(w_{l+1})]^{l'} [G(w_{l+1})]^{l''} \prod_{i=l+1}^k f(w_i)^{z_i} g(w_i)^{1-z_i} \bar{F}(w_i)^{r'_i} \bar{G}(w_i)^{r''_i}, \quad (1)$$

که در آن l' و l'' به ترتیب تعداد x ها و y هایی هستند که در l واحد اول حذف شده‌اند و در رابطه زیر صدق می‌کنند:

$$\begin{aligned} l' &= m - \sum_{i=l+1}^k z_i - \sum_{i=l+1}^k r'_i, \\ l'' &= n - \sum_{i=l+1}^k (1 - z_i) - \sum_{i=l+1}^k r''_i, \end{aligned}$$

جایی که C یک ضریب ثابت است. بدیهی است که $l'' = l - l'$ و $\mathbf{r}'' = \mathbf{r} - \mathbf{r}'$. فرض کنید دو جامعه مستقل و دارای توزیع واپیول به ترتیب با پارامترهای (α_1, β_1) و (α_2, β_2) با تابع توزیع‌های زیر باشند:

$$F(x) = 1 - \exp \left[- \left(\frac{x}{\alpha_1} \right)^{\beta_1} \right], \quad x > 0 \quad \text{و} \quad G(y) = \left(1 - \exp \left[- \left(\frac{y}{\alpha_2} \right)^{\beta_2} \right] \right), \quad y > 0.$$

برای یافتن برآوردهای ماکزیمم درستنایی پارامترهای مدل، تابع درستنایی مدل که همان تابع چگالی معرفی شده در (۱) است، به کاربرده می‌شود:

$$\begin{aligned}
L(\alpha_1, \alpha_r, \beta_1, \beta_r) = & C \left(1 - \exp \left[- \left(\frac{w_{l+1}}{\alpha_1} \right)^{\beta_1} \right] \right)^{l'} \left(1 - \exp \left[- \left(\frac{w_{l+1}}{\alpha_r} \right)^{\beta_r} \right] \right)^{l''} \\
& \times \left(\frac{\beta_1}{\alpha_1} \right)^{\sum_{i=l+1}^k z_i} \times \left(\frac{\beta_r}{\alpha_r} \right)^{\sum_{i=l+1}^k (1-z_i)} \prod_{i=l+1}^k \left(\frac{w_i}{\alpha_1} \right)^{(\beta_1-1)z_i} \\
& \times \left[\exp \left\{ - \left(\frac{w_i}{\alpha_1} \right)^{\beta_1} \right\} \right]^{z_i + r'_i} \times \left(\frac{w_i}{\alpha_r} \right)^{(\beta_r-1)(1-z_i)} \left[\exp \left\{ - \left(\frac{w_i}{\alpha_r} \right)^{\beta_r} \right\} \right]^{(1-z_i) + r''_i}.
\end{aligned}$$

از تابع لگاریتم درستنمایی ($\ln L(\theta)$) نسبت به پارامترها مشتق می‌گیریم که در این صورت داریم:

$$\begin{aligned}
\frac{\partial \ln L}{\partial \beta_1} = & \frac{l' \left(\frac{w_{l+1}}{\alpha_1} \right)^{\beta_1} \ln \left(\frac{w_{l+1}}{\alpha_1} \right) \exp \left[- \left(\frac{w_{l+1}}{\alpha_1} \right)^{\beta_1} \right]}{\left(1 - \exp \left[- \left(\frac{w_{l+1}}{\alpha_1} \right)^{\beta_1} \right] \right)} + \frac{\sum_{i=l+1}^N z_i}{\beta_1} + \sum_{i=l+1}^N z_i \ln \left(\frac{w_i}{\alpha_1} \right) \\
& - \sum_{i=l+1}^N (z_i + r'_i) \left(\frac{w_i}{\alpha_1} \right)^{\beta_1} \ln \left(\frac{w_i}{\alpha_1} \right) \\
\frac{\partial \ln L}{\partial \beta_r} = & \frac{l'' \left(\frac{w_{l+1}}{\alpha_r} \right)^{\beta_r} \ln \left(\frac{w_{l+1}}{\alpha_r} \right) \exp \left[- \left(\frac{w_{l+1}}{\alpha_r} \right)^{\beta_r} \right]}{\left(1 - \exp \left[- \left(\frac{w_{l+1}}{\alpha_r} \right)^{\beta_r} \right] \right)} + \frac{\sum_{i=l+1}^N (1-z_i)}{\beta_r} \\
& + \sum_{i=l+1}^N (1-z_i) \ln \left(\frac{w_i}{\alpha_r} \right) - \sum_{i=l+1}^N (r''_i + 1-z_i) \left(\frac{w_i}{\alpha_r} \right)^{\beta_r} \ln \left(\frac{w_i}{\alpha_r} \right)
\end{aligned}$$

$$\frac{\partial \ln L}{\partial \alpha_1} = \frac{l' \left(-\frac{\beta_1}{\alpha_1} \right) \left(\frac{w_{l+1}}{\alpha_1} \right)^{\beta_1} \ln \left(\frac{w_{l+1}}{\alpha_1} \right) \exp \left[- \left(\frac{w_{l+1}}{\alpha_1} \right)^{\beta_1} \right]}{\left(1 - \exp \left[- \left(\frac{w_{l+1}}{\alpha_1} \right)^{\beta_1} \right] \right)} - \sum_{i=l+1}^N z_i \frac{\beta_1}{\alpha_1}$$

$$+ \sum_{i=l+1}^N (r'_i + z_i) \left(\frac{\beta_1}{\alpha_1} \right) \left(\frac{w_i}{\alpha_1} \right)^{\beta_1}$$

$$\frac{\partial \ln L}{\partial \alpha_2} = \frac{l'' \left(-\frac{\beta_2}{\alpha_2} \right) \left(\frac{w_{l+1}}{\alpha_2} \right)^{\beta_2} \ln \left(\frac{w_{l+1}}{\alpha_2} \right) \exp \left[- \left(\frac{w_{l+1}}{\alpha_2} \right)^{\beta_2} \right]}{\left(1 - \exp \left[- \left(\frac{w_{l+1}}{\alpha_2} \right)^{\beta_2} \right] \right)} - \sum_{i=l+1}^N (1 - z_i) \frac{\beta_2}{\alpha_2}$$

$$+ \sum_{i=l+1}^N (r''_i + 1 - z_i) \left(\frac{\beta_2}{\alpha_2} \right) \left(\frac{w_i}{\alpha_2} \right)^{\beta_2}.$$

با صفر گذاشتن مشتقات بالا و حل معادلهای درستنما می‌باشیم درستنما پارامترهای α_1 و β_1 و α_2 و β_2 به دست می‌آیند. همان‌طور که مشاهده می‌شود نمی‌توان فرم بسته‌ای برای برآورد پارامترها ارائه داد و بنابراین باید از روش‌های عددی آن‌ها را یافت. خوبی‌خانه حل چنین دستگاه‌هایی با استفاده از نرم‌افزارها به سادگی امکان‌پذیر است که در این مقاله از نرم‌افزار R وتابع *optim* موجود در آن استفاده می‌شود. در بخش شبیه‌سازی، برآوردهای ماکزیمم درستنما پارامترها مورد ارزیابی قرار می‌گیرند. باید توجه کرد که اگر $\sum_{i=l+1}^k z_i = 0$ ، آنگاه نمی‌توان برآورد پارامترهای α_1 و β_1 را یافت و همچنین اگر $\sum_{i=l+1}^N z_i = N-l$ و $\sum_{i=l+1}^N z_i = 0$ داشته باشیم آنگاه برآورد پارامترهای α_2 و β_2 به دست نمی‌آید؛ به بیان دیگر، اگر در N واحد باقی‌مانده داشته باشیم $\sum_{i=l+1}^N z_i = N-l$ و $\sum_{i=l+1}^N z_i = 0$ براورد نیستند.

۴- بازه‌های اطمینان تقریبی برای پارامترها

در این بخش، برای پارامترهای مدل با استفاده از روش‌های تقریب نرمال و بوت‌استرپ، بازه اطمینان ارائه می‌شود. روش بوت‌استرپ به دو نوع پارامتری و ناپارامتری تقسیم‌بندی می‌شود

که برای بهدست آوردن بازه اطمینان بوتاسترپ پارامتری از روش بوتاسترپ - t و برای بهدست آوردن بازه اطمینان بوتاسترپ ناپارامتری از روش بوتاسترپ - p استفاده خواهد شد.

۴-۱- روش تقریب نرمال

فرض کنید $\hat{\theta} = (\hat{\theta}_1, \hat{\theta}_2, \hat{\theta}_3, \hat{\theta}_4) := (\hat{\alpha}_1, \hat{\alpha}_2, \hat{\beta}_1, \hat{\beta}_2)$ برآورد ماقزیم درستنایی پارامتر برداری $\theta = (\theta_1, \theta_2, \theta_3, \theta_4) := (\alpha_1, \alpha_2, \beta_1, \beta_2)$ باشد. روشن است که در این حالت ماتریس اطلاع فیشر I_{θ} چنین است:

$$I_{\theta} = E \left[-\frac{\partial^2 \log L}{\partial \theta \partial \theta^T} \right] = E \begin{bmatrix} -\frac{\partial^2 \log L}{\partial \theta_1^2} & \circ & -\frac{\partial^2 \log L}{\partial \theta_1 \partial \theta_2} & \circ \\ \circ & -\frac{\partial^2 \log L}{\partial \theta_2^2} & \circ & -\frac{\partial^2 \log L}{\partial \theta_2 \partial \theta_3} \\ -\frac{\partial^2 \log L}{\partial \theta_1 \partial \theta_3} & \circ & -\frac{\partial^2 \log L}{\partial \theta_3^2} & \circ \\ \circ & -\frac{\partial^2 \log L}{\partial \theta_1 \partial \theta_4} & \circ & -\frac{\partial^2 \log L}{\partial \theta_4^2} \end{bmatrix}.$$

اگر در ماتریس اطلاع فیشر به جای پارامترها، برآورد آنها قرار داده شود، ماتریس اطلاع فیشر مشاهده شده به دست می آید که با $I_{\hat{\theta}}$ نشان داده می شود؛ به بیان دقیق تر

$$I_{\hat{\theta}} = E \left[-\frac{\partial^2 \log L}{\partial \theta \partial \theta^T} \right]_{\theta=\hat{\theta}}.$$

اگر در ماتریس اطلاع فیشر مشاهده شده عملگر امید ریاضی در نظر گرفته نشود، در این صورت به آن عدد اطلاع فیشر مشاهده شده می گویند و $\hat{I}_{\hat{\theta}}$ میانگین اعداد فیشر شبیه سازی شده در B بار تکرار خواهد بود؛ یعنی

$$\hat{I}_{\hat{\theta}} = -\frac{1}{B} \sum_{i=1}^B \left[\frac{\partial^2 \log L_i}{\partial \theta \partial \theta^T} \right]_{\theta=\hat{\theta}_i}.$$

البته باید توجه کرد که در عدد اطلاع فیشر مشاهده شده، از بردار مشاهدات w و z ، به جای بردارهای w و z استفاده می شود. چنان که می دانیم تحت شرایط نظم روی چگالی ها، برآوردهای ماقزیم درستنایی دارای توزیع مجانبی نرمال هستند؛ به ویژه در این مبحث، به طور تقریبی داریم:

$$\hat{\theta} \approx N_{\hat{I}_{\hat{\theta}}^{-1}}(\theta, \hat{I}_{\hat{\theta}}^{-1}),$$

اگر $\hat{I}_{\hat{\theta}(i,i)}^{-1}$ نمایانگر درآیهی سطر و ستون i ام ماتریس $\hat{I}_{\hat{\theta}}$ باشد، آنگاه بازه اطمینان تقریب نرمال (AN) در سطح $(1-\alpha)$ برای پارامتر θ_i به صورت زیر بدست می‌آید:

$$\left(\hat{\theta}_i \pm z_{\frac{\alpha}{2}} \sqrt{\hat{I}_{\hat{\theta}(i,i)}^{-1}} \right), \quad i = 1, 2, 3, 4.$$

که $z_{\frac{\alpha}{2}}$ چندک مرتبه $(1-\alpha)$ ام توزیع نرمال استاندارد است. برای توزیع مجانبی نرمال برآوردگرهای ماکریم درستنمایی و شرایط نظم مربوط به آن‌ها، می‌توان به سرفلینگ [۴] یا فرگوسن [۷] مراجعه کرد.

۴-۲- روش بوتاسترپ پارامتری (بوتاسترپ - t)

فرض کنید مشاهدات تأویل $w_N, w_{N+1}, \dots, w_{N+m}$ از دو جامعه مستقل با توزیع وایبول به ترتیب با پارامترهای (α_1, β_1) و (α_2, β_2) موجود باشد. ابتدا با استفاده ازتابع درستنمایی ارائه شده در (۱) برآوردهای ماکریم درستنمایی پارامترها را به دست می‌آوریم و با $\hat{\theta} = (\hat{\alpha}_1, \hat{\alpha}_2, \hat{\beta}_1, \hat{\beta}_2)$ نشان می‌دهیم. سپس B بار به اندازه m از توزیع وایبول با پارامتر برداری و به اندازه n از توزیع وایبول با پارامتر $(\hat{\alpha}_2, \hat{\beta}_2)$ تولید می‌شود و این نمونه‌های ایجاد شده را با $(x_{im}^{\#}, \dots, x_{in}^{\#})$ و $(y_{i1}^{\#}, \dots, y_{iB}^{\#})$ نشان می‌دهیم. با توجه به این دو نمونه در هر بار، بردار مشاهدات تأویل w و z را ایجاد می‌کنیم و هر بار برآورد پارامترها را محاسبه و با $\hat{\theta}_i^{\#} = (\hat{\alpha}_{i1}^{\#}, \hat{\alpha}_{i2}^{\#}, \hat{\beta}_{i1}^{\#}, \hat{\beta}_{i2}^{\#})$ نشان می‌دهیم. برآورد بوتاسترپ $\hat{\beta}_1$ را با $\hat{\beta}_1^{\#}$ نشان می‌دهیم که به صورت زیر به دست می‌آید:

$$\hat{\beta}_1^{\#} = \frac{1}{B} \sum_{i=1}^B \hat{\beta}_1^{\#}.$$

برای به دست آوردن بازه اطمینان در سطح $1-\alpha$ برای پارامتر β_1 در آغاز برآوردگرهای نمونه‌های بوتاسترپ مربوط به β_1 را به صورت زیر استاندارد می‌کنیم:

$$z_{\hat{\beta}_1^{\#}} = \frac{\hat{\beta}_1^{\#} - \hat{\beta}_1}{\text{sd}(\hat{\beta}_1^{\#})} \quad i = 1, \dots, B,$$

که در آن، $\text{sd}(\hat{\beta}_1^{\#})$ انحراف معیار نمونه‌ای $\hat{\beta}_1^{\#}$ ‌ها است که به صورت زیر به دست می‌آید:

$$\hat{s}\hat{d}(\hat{\beta}_1^{\#}) = \sqrt{\frac{1}{B-1} \sum_{i=1}^B (\hat{\beta}_{i1}^{\#} - \hat{\beta}_1^{\#})^2}.$$

در این صورت بازه اطمینان بوتاسترپ- t (BT) پارامتری در سطح $\alpha - 1$ به صورت زیر است:

$$\left(\hat{\beta}_1 + \hat{s}\hat{d}(\hat{\beta}_1^{\#}) z_{\hat{\beta}_1^{\#}(\frac{\alpha}{2})}, \hat{\beta}_1 + \hat{s}\hat{d}(\hat{\beta}_1^{\#}) z_{\hat{\beta}_1^{\#}(1-\frac{\alpha}{2})} \right).$$

که در آن، $z_{\hat{\beta}_1^{\#}(\frac{\alpha}{2})}$ و $z_{\hat{\beta}_1^{\#}(1-\frac{\alpha}{2})}$ به ترتیب چندکهای $\frac{\alpha}{2}$ و $1 - \frac{\alpha}{2}$ هستند که بعد از مرتب کردن $z_{\hat{\beta}_1^{\#}}, \dots, z_{\hat{\beta}_1^{\#}}$ ها به دست می‌آیند. به طور مشابه می‌توان برای سایر پارامترها نیز بازه اطمینان بوتاسترپ ارائه داد.

۴-۳- روش بوتاسترپ ناپارامتری (بوتاسترپ- p)

فرض کنید $x_1, x_2, \dots, x_n$ داده‌های یک نمونه تصادفی کامل از جامعه‌ای با تابع چگالی $f(x; \theta)$ باشد. برای به دست آوردن بازه اطمینان بوتاسترپ ناپارامتری (برای داده‌های کامل) با استفاده از روش بوتاسترپ- p ، ابتدا B بار از داده‌های موجود نمونه n تابی با جایگذاری گرفته می‌شود و در هر بار نمونه‌گیری برآورد پارامتر به دست می‌آید و با $\hat{\theta}_i^*$ نشان داده می‌شود که در آن، $i=1, \dots, B$. بعد از مرتب کردن این برآوردها، چندکهای $\frac{\alpha}{2}$ و $1 - \frac{\alpha}{2}$ به عنوان کران‌های برآورد بازه‌ای با ضریب اطمینان $1 - \alpha$ در نظر گرفته می‌شود؛ بنابراین بازه اطمینان به صورت $\hat{\theta}_i^*(\frac{\alpha}{2}), \hat{\theta}_i^*(1 - \frac{\alpha}{2})$ و برآورد بوتاسترپ θ برای $\hat{\theta}^* = \frac{1}{B} \sum_{i=1}^B \hat{\theta}_i^*$ است؛ اما باید توجه داشت که در طرح سانسور فزاینده چون با مشاهده هر شکست تعدادی از واحدها از آزمون حذف می‌شوند نمی‌توان از روش بوتاسترپ ناپارامتری برای برآورد بازه‌ای پارامترها استفاده کرد؛ یعنی نمی‌توان نمونه با جایگذاری گرفت؛ بنابراین روش بوتاسترپ- p را برای حالت پارامتری به کار می‌بریم؛ مانند حالت قبل فرض کنید داده‌های توازن $w_N, w_{N-1}, \dots, w_1$ و $z_N, z_{N-1}, \dots, z_1$ موجود باشد. در این روش در آغاز، برآورد ماکریم درستنما θ را می‌یابیم و به طور مشابه بار به اندازه m از توزیع وایبول با پارامتر برداری $(\hat{\alpha}_i, \hat{\beta}_i)$ و به اندازه n از توزیع وایبول با پارامتر $(\hat{\alpha}_i, \hat{\beta}_i)$ تولید می‌شود. سپس هر بار برآورد پارامترها را به دست می‌آوریم و با $\hat{\theta}_i^*$ نشان می‌دهیم، $i=1, \dots, B$. در این صورت برآورد بوتاسترپ $\hat{\theta}^*$ چنین است:

$$\hat{\beta}_1^* = \frac{1}{B} \sum_{i=1}^B \hat{\beta}_{i1}^*.$$

همچنین، برآوردهای بازه‌ای بوتاسترپ- p در سطح α برای این پارامتر به صورت زیر است:

$$\left(\hat{\beta}_1^* \left(\frac{\alpha}{2} \right), \hat{\beta}_1^* \left(1 - \frac{\alpha}{2} \right) \right),$$

که در آن، $(\hat{\beta}_1^*) \left(1 - \frac{\alpha}{2} \right)$ و $(\hat{\beta}_1^*) \left(\frac{\alpha}{2} \right)$ به ترتیب چندک‌های $\frac{\alpha}{2}$ و $1 - \frac{\alpha}{2}$ مربوط به نمونه $\hat{\beta}_{11}^*, \dots, \hat{\beta}_{1B}^*$ هستند. به طور مشابه می‌توان بازه اطمینان بوتاسترپ- p را برای سایر پارامترها به دست آورد.

توجه کنید که می‌توان به صورت کلی‌تر،تابع توزیع تجربی برآوردهای بوتاسترپ پارامتر θ_j را بر اساس نمونه $\hat{\theta}_{1j}^*, \dots, \hat{\theta}_{Bj}^*$ به صورت زیر نوشت:

$$\hat{H}_j(t) = \hat{P}(\hat{\theta}_j^* \leq t) = \frac{1}{B} \sum_{i=1}^B I(\hat{\theta}_{ij}^* \leq t), \quad i = 1, \dots, B, j = 1, 2, 3, 4.$$

اینک فرض کنید

$$\hat{H}_j^{-1}(u) = \inf\{t : \hat{H}_j(t) \geq u\}, \quad 0 < u < 1.$$

در این صورت بازه اطمینان برای β_j در این روش به صورت زیر است:

$$\left(\hat{H}_j^{-1} \left(\frac{\alpha}{2} \right), \hat{H}_j^{-1} \left(1 - \frac{\alpha}{2} \right) \right), \quad j = 1, 2, 3, 4.$$

برای جزئیات بیشتر در مورد روش بوتاسترپ به افرون و تیبیشیرانی [۸] مراجعه شود.

در این بخش، استنباطهای ارائه شده در بخش‌های پیشین با شبیه‌سازی از دو جامعه وایبول ارزیابی می‌شود. فرض کنید دو جامعه مستقل دارای توزیع وایبول به ترتیب با پارامترهای (۲, ۵) و (۳, ۴) باشند. برای شبیه‌سازی برآوردهای ماکریزم درستنمایی پارامترها، ابتدا به اندازه m از توزیع وایبول با مقادیر (۲, ۵) و به اندازه n از توزیع وایبول با پارامترهای (۳, ۴) تولید می‌کنیم. سپس این داده‌ها را باهم ترکیب و مرتب می‌کنیم. با توجه به مقدار l ، قبل از شروع طرح سانسور این تعداد را کنار می‌گذاریم؛ بنابراین بردار مشاهدات توأم $w_{l+1}, \dots, w_N$ تولید می‌شود که آرمون طول عمر تا مشاهده k امین از کل افتادگی، یعنی زمان مشاهده w_k ادامه می‌یابد. می‌دانیم که بردار $(r_1, \dots, r_k) = \mathbf{r}$ ، تعداد واحدهایی است که با هر مشاهده، به طور

تصادفی از واحدهای باقیمانده در آزمایش انتخاب و از آزمون طول عمر حذف می‌شوند؛ بنابراین در روند شبیه‌سازی با هر مشاهده به تعداد i تا از بردار w حذف می‌کنیم.

جدول ۱: برآورد ماقریم درستمایی پارامترها با فرض $\alpha_1 = ۳$ و $\alpha_2 = ۲$ ، $\beta_1 = ۴$ ، $\beta_2 = ۵$

$\hat{\alpha}_1$	$\hat{\alpha}_2$	$\hat{\beta}_1$	$\hat{\beta}_2$	(m, n)	$\mathbf{r}$	l	k	N
۲/۶۵۶	۱/۹۷۴	۶/۸۵۶	۵/۶۴۹	(۲۰, ۱۰)	(., ۲۰, ..., .)	.	۱۰	۳۰
۲/۸۲۰	۱/۹۷۷	۵/۰۹۸	۶/۰۲۱	(۱۵, ۱۵)				
۲/۷۱۴	۲/۰۱۸	۶/۴۷۰	۵/۰۹۰	(۱۰, ۲۰)				
۳/۰۴۴	۲/۰۰۰	۴/۸۵۵	۴/۷۸۴	(۲۰, ۱۰)	(., ۱۵, ..., .)		۵	
۳/۰۳۵	۱/۹۷۷	۴/۶۱۰	۴/۹۹۵	(۱۵, ۱۵)				
۲/۹۵۶	۲/۰۱۲	۴/۲۴۹	۵/۲۲۳	(۱۰, ۲۰)				
۳/۰۲۵	۲/۰۱۱	۵/۱۰۶	۵/۲۱۸	(۲۰, ۱۰)	(., ۱۰, ..., .)		۱۰	
۳/۰۱۶	۲/۰۰۸	۴/۲۹۷	۵/۳۶۰	(۱۵, ۱۵)				
۳/۰۳۰	۱/۹۹۸	۴/۲۴۸	۴/۸۱۰	(۱۰, ۲۰)				
۲/۸۵۴	۲/۰۱۹	۶/۵۴۹	۵/۳۹۳	(۲۰, ۱۰)	(., ۲, ۰, ۲, ۰, ۲, ۰, ۳,	.	۱۵	
۲/۹۱۰	۱/۹۹۷	۵/۳۵۲	۵/۶۸۱	(۱۵, ۱۵)	(., ۲, ۰, ۲, ۰, ۲, ۰, .)			
۳/۰۱۲	۱/۹۹۵	۳/۹۹۲	۵/۲۹۷	(۱۰, ۲۰)				
۲/۸۹۶	۲/۰۱۴	۴/۷۶۵	۵/۴۳۲	(۲۰, ۱۰)	(., ۲, ۰, ۲, ۰, ۰, ۰, ۰)		۵	
۲/۹۶۱	۱/۹۹۸	۴/۴۸۹	۵/۴۹۸	(۱۵, ۱۵)	(۲, ۲, ۲, ۰, ۲, ۰, .)			
۲/۹۹۱	۱/۹۸۵	۳/۸۸۳	۵/۰۶۱	(۱۰, ۲۰)				
۲/۹۹۴	۱/۹۹۷	۴/۴۸۶	۵/۴۷۳	(۳۰, ۲۰)	(., ..., ۱۰, ۱۰, ۱۰, .)	.	۲۰	۵۰
۲/۹۸۳	۲/۰۰۵	۴/۰۸۰	۵/۷۲۷	(۲۵, ۲۵)				
۲/۹۵۹	۲/۰۱۲	۴/۵۶۵	۴/۸۸۹	(۲۰, ۳۰)				
۲/۹۴۵	۱/۹۷۷	۴/۴۱۶	۵/۱۳۴	(۳۰, ۲۰)	(., ..., ۱۰, ۱۰, ۵, .)		۵	
۳/۰۲۴	۲/۰۱۵	۴/۱۴۶	۵/۱۸۳	(۲۵, ۲۵)				
۲/۹۴۷	۱/۹۸۲	۳/۸۶۵	۵/۲۶۱	(۲۰, ۳۰)				

البته با توجه به تابع چگالی تعریف شده در (۱) تعداد حذفیات از نمونه x ها و z ها و همچنین تعداد $'$ و $''$ که قبل از شروع آزمایش حذف شده‌اند، مهم هستند. در جدول ۱ برآورد

ماکزیمم درستنمایی پارامترها بر اساس مقادیر متفاوتی از m , n , k و l تحت طرحهای سانسور مختلف ارائه شده است. برای ارائه برآوردهای بهتر برای پارامترها روش شبیه‌سازی را ۱۰۰ بار تکرار می‌کنیم و میانگین برآوردهای بهدست آمده در این تکرارها را به عنوان برآورد پارامترهای دو جامعه در نظر می‌گیریم.

جدول ۲: احتمال پوشش و طول بازه‌های اطمینان ۹۵٪ برای پارامتر β_1

<i>BT</i>		<i>BP</i>		<i>AN</i>		(m, n)	r	l	k	N
طول	CP	طول	CP	طول	CP					
۷/۲۱۰	۰/۷۳	۲/۳۲۹	۰/۹۹	۹/۵۲۰	۰/۸۶	(۲۰, ۱۰)	(۰, ۲۰, ..., ۰)	۰	۱۰	۳۰
۱/۷۶۲	۰/۷۶	۳/۵۱۸	۰/۹۹	۸/۴۴۳	۰/۹۲	(۱۵, ۱۵)				
۳/۹۶۴	۰/۸۵	۲/۳۴۱	۰/۹۸	۱۰/۱۸۷۰	۰/۹۸	(۱۰, ۲۰)				
۵/۹۲۳	۰/۸۹	۳/۵۰۷	۰/۸۱	۳/۹۷۱	۰/۹۵	(۲۰, ۱۰)	(۰, ۱۵, ..., ۰)	۵		
۳/۲۹۸	۰/۹۹	۱/۳۸۶	۰/۸۳	۷/۱۰۴	۰/۹۴	(۱۵, ۱۵)				
۴/۵۵۵	۰/۸۱	۱/۳۵۹	۰/۷۸	۸/۱۷۱	۰/۹۳	(۱۰, ۲۰)				
۲/۸۱۰	۰/۹۹	۲/۵۸۱	۰/۹۰	۴/۸۰۲	۰/۹۳	(۲۰, ۱۰)	(۰, ۱۰, ..., ۰)	۱۰		
۵/۵۷۴	۰/۹۹	۴/۲۰۱	۰/۹۱	۷/۲۷۳	۰/۸۸	(۱۵, ۱۵)				
۳/۲۲۴	۰/۷۹	۲/۳۱۹	۰/۸۲	۱۹/۵۳۰	۰/۹۲	(۱۰, ۲۰)				
۳/۲۷۵	۰/۸۳	۱/۳۴۷	۰/۹۸	۵/۱۰۸	۰/۸۳	(۲۰, ۱۰)	(۰, ۲, ۰, ۲, ۰, ۲, ۰, ۳)	۰	۱۵	
۲/۱۰۸۹	۰/۸۲	۱/۶۰۶	۰/۹۹	۵/۷۷۶	۰/۹۱	(۱۵, ۱۵)	(۰, ۲, ۰, ۲, ۰, ۲, ۰)			
۴/۸۳۰	۰/۷۵	۳/۵۶۵	۰/۹۴	۷/۴۵۷	۰/۹۶	(۱۰, ۲۰)				
۲/۳۲۴	۰/۹۰	۳/۵۰۱	۰/۹۹	۵/۶۵۷	۰/۹۰	(۲۰, ۱۰)	(۰, ۲, ۰, ۲, ۰, ۰, ۰, ۰)	۵		
۳/۵۰۰	۰/۷۶	۱/۲۳۰	۰/۷۶	۴/۸۳۴	۰/۹۲	(۱۵, ۱۵)	(۲, ۲, ۲, ۰, ۲, ۰, ۰)			
۳/۲۷۶	۰/۹۸	۱/۲۸۵	۰/۹۹	۵/۷۷۶	۰/۹۶	(۱۰, ۲۰)				
۱/۸۵۰	۰/۸۸	۰/۸۴۹	۰/۹۶	۴/۱۳۵	۰/۹۴	(۳۰, ۲۰)	(۰, ..., ۱۰, ۱۰, ۱۰, ۰)	۰	۲۰	۵۰
۰/۴۶۳	۰/۷۵	۰/۹۵۴	۰/۸۷	۴/۸۰۸	۰/۹۴	(۲۵, ۲۵)				
۱/۷۷۵	۰/۷۸	۰/۸۴۶	۰/۹۹	۶/۱۰۹	۰/۹۵	(۲۰, ۳۰)				
۱/۱۸۱	۰/۹۸	۰/۹۵۲	۰/۹۹	۳/۹۷۴	۰/۹۳	(۳۰, ۲۰)	(۰, ..., ۱۰, ۱۰, ۵, ۰)	۵		
۱/۹۲۷	۰/۹۳	۰/۸۱۲	۰/۸۵	۴/۵۹۵	۰/۸۴	(۲۵, ۲۵)				
۱/۸۷۰	۰/۷۲	۰/۵۹۶	۰/۹۰	۵/۵۶۴	۰/۹۳	(۲۰, ۳۰)				

برای شبیه‌سازی بازه اطمینان تقریب نرمال بر اساس مشاهدات تولیدشده $W_N, \dots, W_{+1}, \dots, W_0$ و با استفاده از روش بیان شده در بخش ۱-۴ عمل می‌کنیم. بازه اطمینان بوتاسترپ - t و بوتاسترپ - P نیز بر پایه مشاهدات تولیدشده به صورتی که در بخش‌های ۲-۴ و ۳-۴ ارائه

کردیم، شبیه‌سازی می‌شوند. همان‌طور که می‌دانیم منظور از احتمال پوشش (CP) در بازه اطمینان‌ها این است که چه درصدی از برآوردهای بازه‌ای، مقدار پارامتر را شامل می‌شوند؛ بنابراین برای یافتن احتمال پوشش برای هر سه روش تقریب نرمال، بوتاسترپ پارامتری و ناپارامتری، چند بار شبیه‌سازی تکرار می‌شود و نسبت تعداد بازه‌ایی که مقدار پارامتر را شامل می‌شود، به دست می‌آید. در جدول‌های ۲ تا ۵ طول بازه‌های اطمینان تقریب نرمال، بوتاسترپ t - و بوتاسترپ p - و احتمال پوشش آن‌ها ارائه شده‌اند که بازه اطمینان‌ها ۱۰۰ بار شبیه‌سازی شده‌اند.

جدول ۳: احتمال پوشش و طول بازه‌های اطمینان ۹۵٪ برای پارامتر β_2

<i>BT</i>		<i>BP</i>		<i>AN</i>		CP	(m, n)	r	<i>l</i>	<i>k</i>	<i>N</i>
طول	CP	طول	CP	طول	CP						
۳/۲۱۴	۰/۹۱	۱۵/۵۳۶	۰/۹۸	۱۰/۸۲۸	۰/۹۸	(۲۰, ۱۰)	(۰, ۲۰, ..., ۰)		۰	۱۰	۳۰
۸/۶۹۳	۰/۷۵	۶/۶۰۳	۰/۹۹	۳/۵۴۹	۰/۹۹	(۱۵, ۱۵)					
۷/۱۰۴	۰/۷۱	۴/۰۰۱	۰/۹۸	۴/۱۴۰۲	۰/۹۰	(۱۰, ۲۰)					
۶/۸۳۰	۰/۷۴	۳/۸۳۹	۰/۷۷	۲/۴۹۵	۰/۹۴	(۲۰, ۱۰)	(۰, ۱۵, ..., ۰)		۵		
۷/۶۵۱	۰/۸۲	۳/۹۰۲	۰/۹۹	۸/۴۲۹	۰/۹۳	(۱۵, ۱۵)					
۴/۸۱۳	۰/۹۹	۱/۷۰۲	۰/۷۲	۱۰/۲۲۹	۰/۸۵	(۱۰, ۲۰)					
۳/۷۸۰	۰/۹۱	۲/۷۰۴	۰/۸۱	۲/۳۶۶	۰/۹۹	(۲۰, ۱۰)	(۰, ۱۰, ..., ۰)		۱۰		
۴/۶۰۳	۰/۷۹	۲/۳۸۹	۰/۷۸	۱۱/۰۱۶	۰/۸۸	(۱۵, ۱۵)					
۴/۱۲۱	۰/۸۱	۱/۸۰۲	۰/۸۵	۶/۱۸۹۲	۰/۹۶	(۱۰, ۲۰)					
۳/۴۱۲	۰/۸۶	۶/۱۲۴۹	۰/۹۷	۴/۰۷۶	۰/۸۶	(۲۰, ۱۰)	(۰, ۲۰, ۰, ۰, ۰, ۰)		۰	۱۵	
۱/۴۴۳	۰/۷۰	۵/۵۷۸	۰/۹۹	۱۴/۹۳۲	۰/۹۴	(۱۵, ۱۵)	(۰, ۲۰, ۰, ۰, ۰, ۰)				
۱/۸۲۳	۰/۷۷	۱/۲۵۹	۰/۹۶	۵/۱۸۴۵	۰/۸۶	(۱۰, ۲۰)					
۷/۷۴۰	۰/۶۱	۳/۱۱۵	۰/۹۸	۷/۲۶۲	۰/۸۹	(۲۰, ۱۰)	(۰, ۲۰, ۰, ۰, ۰, ۰)		۵		
۱/۸۲۶	۰/۴۱	۲/۹۰۹	۰/۸۱	۶/۲۰۸	۰/۹۵	(۱۵, ۱۵)	(۰, ۲۰, ۰, ۰, ۰, ۰)				
۳/۵۸۱	۰/۷۲	۱/۰۱۱	۰/۹۶	۵/۱۵۶۲	۰/۹۳	(۱۰, ۲۰)					
۶/۸۲۴	۰/۹۱	۲/۱۸۱	۰/۷۶	۵/۱۳۴۱	۰/۹۵	(۳۰, ۲۰)	(۰, ..., ۱۰, ۱۰, ۱۰, ۰)		۰	۲۰	۵۰
۲/۵۸۰	۰/۷۹	۴/۹۰۶	۰/۷۳	۴/۳۲۷	۰/۸۸	(۲۵, ۲۵)					
۱/۹۷۵	۰/۷۸	۲/۱۲۶۴	۰/۹۸	۶/۱۹۷	۰/۹۲	(۲۰, ۳۰)					
۲/۶۲۲	۰/۸۱	۲/۱۰۶۶	۰/۹۹	۴/۱۵۸۸	۰/۹۶	(۳۰, ۲۰)	(۰, ..., ۱۰, ۱۰, ۵, ۰)		۵		
۲/۳۹۰	۰/۷۵	۲/۱۵۴۸	۰/۷۳	۳/۱۸۹۸	۰/۹۵	(۲۵, ۲۵)					
۲/۱۸۳	۰/۸۴	۳/۷۴۰	۰/۷۵	۴/۱۸۸۵	۰/۸۶	(۲۰, ۳۰)					

جدول ۴: احتمال پوشش و طول بازه‌های اطمینان ۹۵٪ برای پارامتر α_1

<i>BT</i>		<i>BP</i>		<i>AN</i>		(m, n)	r	l	k	N
طول	CP	طول	CP	طول	CP					
۰/۲۷۲	۰/۹۵	۰/۵۷۳	۰/۹۶	۰/۳۲۰	۰/۹۷	(۲۰, ۱۰)	(., ۲۰, ..., .)	•	۱۰	۳۰
۰/۱۱۰	۰/۷۹	۰/۲۹۴	۰/۹۷	۰/۶۶۰	۰/۹۶	(۱۵, ۱۵)				
۰/۲۵۲	۰/۸۹	۰/۳۲۱	۰/۹۷	۰/۷۳۰	۰/۹۰	(۱۰, ۲)				
۰/۱۵۶	۰/۸۰	۰/۱۸۹	۰/۹۳	۰/۲۸۸	۰/۹۸	(۲۰, ۱)	(., ۱۵, ..., .)	۵		
۰/۰۹۰	۰/۹۰	۰/۲۸۹	۰/۹۴	۰/۴۹۸	۰/۹۹	(۱۵, ۱۵)				
۰/۱۷۷	۰/۷۶	۰/۲۱۱	۰/۸۳	۰/۶۰۳	۰/۹۹	(۱۰, ۲)				
۰/۱۷۲	۰/۹۹	۰/۱۷۹	۰/۹۲	۰/۳۷۷	۰/۹۶	(۲۰, ۱)	(., ۱۰, ..., .)	۱۰		
۰/۱۶۵	۰/۷۹	۰/۲۵۰	۰/۸۹	۰/۵۲۷	۰/۹۸	(۱۵, ۱۵)				
۰/۳۵۰	۰/۹۴	۰/۱۵۱	۰/۷۵	۰/۸۱۲	۰/۹۶	(۱۰, ۲)				
۰/۱۵۹	۰/۹۸	۰/۱۸۵	۰/۹۸	۰/۴۸۶	۰/۹۳	(۲۰, ۱)	(., ۲, ., ۲, ., ۲, ., ۳)	•	۱۵	
۰/۱۲۲	۰/۸۲	۰/۲۳۲	۰/۸۹	۰/۵۶۳	۰/۹۱	(۱۵, ۱۵)	(., ۲, ., ۲, ., ۲, .)			
۰/۱۲۷	۰/۹۲	۰/۲۲۲	۰/۹۰	۰/۲۷۷	۰/۹۷	(۱۰, ۲)				
۰/۱۴۱	۰/۸۸	۰/۲۰۲	۰/۹۴	۰/۴۶۴	۰/۸۹	(۲۰, ۱)	(., ۲, ., ۲, ., ۰, ., ۰)	۵		
۰/۱۶۸	۰/۷۸	۰/۲۷۵	۰/۷۶	۰/۴۰۶	۰/۹۸	(۱۵, ۱۵)	(., ۲, ., ۲, ., ۰, .)			
۰/۲۰۴	۰/۹۴	۰/۲۲۷	۰/۸۸	۰/۵۷۷	۰/۹۷	(۱۰, ۲)				
۰/۱۶۶	۰/۸۴	۰/۱۶۲	۰/۹۸	۰/۴۳۸	۰/۹۰	(۲۰, ۲)	(., ., ۱۰, ۱۰, ۱۰, .)	•	۲۰	۵۰
۰/۱۲۰	۰/۹۳	۰/۱۰۸	۰/۹۸	۰/۴۷۵	۰/۹۳	(۲۵, ۲۵)				
۰/۱۶۴	۰/۹۱	۰/۱۲۴	۰/۹۹	۰/۵۲۲	۰/۸۶	(۲۰, ۳)				
۰/۰۶۰	۰/۹۸	۰/۲۲۲	۰/۹۷	۰/۳۹۳	۰/۹۰	(۳۰, ۲)	(., ., ۱۰, ۱۰, ۵, .)	۵		
۰/۱۲۲	۰/۸۹	۰/۱۳۲	۰/۹۹	۰/۴۲۴	۰/۹۳	(۲۵, ۲۵)				
۰/۲۶۷	۰/۹۲	۰/۱۷۶	۰/۹۲	۰/۴۶۸	۰/۸۶	(۲۰, ۳)				

۵- مثال

به عنوان یک مثال کاربردی داده‌های موجود در اسمیت و نیلور [۹] را در نظر می‌گیریم. این داده‌ها میزان استحکام الیاف شیشه‌ای با دو طول متفاوت ۱/۵ سانتی‌متر و ۱۵ سانتی‌متر را نشان می‌دهد که در آزمایشگاه ملی فیزیک انگلستان جمع‌آوری شده‌اند. ما در نظر داریم این نمونه‌ها را تحت سانسور توازن فراینده نوع دوم کلی قرار دهیم. برای این منظور داده‌های تکراری حذف شده است. نمونه اول (x) شامل ۳۹ مشاهده و نمونه دوم (y) شامل ۲۷ مشاهده است که به ترتیب در جدول‌های ۶ و ۷ آورده شده‌اند.

جدول ۵: احتمال پوشش و طول بازه‌های اطمینان ۹۵٪ برای پارامتر α_2

<i>BT</i>		<i>BP</i>		<i>AN</i>		<i>CP</i>	<i>(m, n)</i>	<i>r</i>	<i>l</i>	<i>k</i>	<i>N</i>
طول	CP	طول	CP	طول	CP						
۰/۴۳۵	۰/۹۳	۵/۲۷۶	۰/۹۹	۵/۰۱۹	۰/۹۹	(۲۰, ۱۰)	(۰, ۲۰, ..., ۰)	۰	۱۰	۳۰	
۱/۷۷۴	۰/۷۷	۹/۰۷۲	۰/۹۵	۱۹/۹۵۲	۰/۹۸	(۱۵, ۱۵)					
۰/۸۴۰	۰/۹۹	۳/۶۳۴	۰/۹۷	۱۶/۴۰۶	۰/۹۹	(۱۰, ۲۰)					
۰/۷۰۰	۰/۹۸	۱/۹۲۵	۰/۹۲	۵/۰۶۰	۰/۷۸	(۲۰, ۱۰)	(۰, ۱۵, ..., ۰)	۵			
۱/۵۸۳	۰/۸۹	۲/۵۰۵	۰/۷۹	۴/۶۴۵	۰/۹۶	(۱۵, ۱۵)					
۰/۵۳۷	۰/۹۴	۳/۵۲۵	۰/۸۳	۵/۵۰۴	۰/۹۸	(۱۰, ۲۰)					
۱/۴۸۰	۰/۹۵	۲/۴۸۳	۰/۸۱	۱/۲۱۲	۰/۹۰	(۲۰, ۱۰)	(۰, ۱۰, ..., ۰)	۱۰			
۰/۴۶۷	۰/۸۹	۱/۵۵۶	۰/۹۲	۱/۳۷۹	۰/۹۸	(۱۵, ۱۵)					
۰/۵۳۱	۰/۷۸	۰/۵۹۷	۰/۸۸	۱/۳۷۹	۰/۹۵	(۱۰, ۲۰)					
۰/۴۱۸	۰/۸۸	۱/۴۳۳	۰/۹۹	۱/۰۴۲	۰/۹۶	(۲۰, ۱۰)	(۰, ۲۰, ۲۰, ۲۰, ۳)	۰	۱۵		
۰/۲۵۴	۰/۹۰	۰/۷۸۰	۰/۹۶	۱/۰۶۲	۰/۹۸	(۱۵, ۱۵)	(۰, ۲۰, ۲۰, ۲۰, ۰)				
۰/۲۶۲	۰/۷۸	۰/۸۳۳	۰/۹۹	۱/۰۸۲	۰/۹۰	(۱۰, ۲۰)					
۰/۴۹۰	۰/۷۲	۰/۵۴۹	۰/۸۸	۱/۸۴۷	۰/۹۷	(۲۰, ۱۰)	(۰, ۲۰, ۲۰, ۰, ۰, ۰)	۵			
۰/۳۳۷	۰/۹۰	۱/۶۱۱	۰/۷۱	۱/۰۷۰	۰/۹۸	(۱۵, ۱۵)	(۲, ۲, ۲, ۰, ۲, ۰, ۰)				
۰/۴۳۹	۰/۸۸	۰/۴۶۳	۰/۸۷	۰/۸۳۷	۰/۹۷	(۱۰, ۲۰)					
۰/۷۳۱	۰/۹۱	۰/۵۹۴	۰/۹۹	۰/۹۹۰	۰/۹۴	(۳۰, ۲۰)	(..., ۱۰, ۱۰, ۱۰, ۰)	۰	۲۰	۵۰	
۰/۱۳۸	۰/۹۸	۰/۸۰۶	۰/۹۸	۱/۲۰۵	۰/۹۵	(۲۵, ۲۵)					
۰/۱۹۱	۰/۸۵	۱/۳۲۴	۰/۹۹	۰/۸۲۶	۰/۹۴	(۲۰, ۳۰)					
۰/۳۶۶	۰/۹۳	۱/۰۹۵	۰/۹۷	۰/۹۲۵	۰/۹۳	(۳۰, ۲۰)	(..., ۱۰, ۱۰, ۵, ۰)	۵			
۰/۸۰۰	۰/۷۷	۰/۵۹۰	۰/۷۲	۰/۸۳۷	۰/۹۷	(۲۵, ۲۵)					
۰/۲۶۲	۰/۸۶	۰/۹۹۶	۰/۷۶	۰/۷۷۹	۰/۹۷	(۲۰, ۳۰)					

آماره‌ی آزمون کولموگروف-اسمیرنف، واپیول بودن توزیع نمونه اول را با $\hat{\alpha}_1 = ۱/۶۴۹۷$ و $\hat{\beta}_1 = ۵/۰۷۹۷$ و واپیول بودن توزیع نمونه دوم را با $\hat{\alpha}_2 = ۱/۱۳۰۷$ و $\hat{\beta}_2 = ۴/۶۴۵۲$ می‌پذیرد که $\hat{\alpha}_1$ ، $\hat{\beta}_1$ و $\hat{\alpha}_2$ ، $\hat{\beta}_2$ برآوردهای پارامترها تحت توزیع نمونه کامل هستند. با ادغام کردن دو نمونه و به کارگیری طرح سانسور با $l = ۱۶$ و $r = (۱, \dots, ۱)$ به طول ۲۵ داده‌های جدول ۸ به دست آمده است. با استفاده از داده‌های جدول ۸ برآوردهای پارامترها و بازه‌های اطمینان ۹۵٪ آن‌ها در جدول ۹ خلاصه شده است. همان‌گونه که در جدول ۹ مشاهده می‌شود برآوردهای پارامترها تحت سانسور معرفی شده بسیار نزدیک به برآوردهای پارامترها در حالت داده‌های کامل است.

جدول ۶: نمونه اول (x)

۰/۵۵	۰/۷۴	۰/۷۷	۰/۸۴	۰/۹۳	۱/۰۴
۱/۱۱	۱/۲۴	۱/۲۷	۱/۳۶	۱/۳۹	۱/۴۸
۱/۴۹	۱/۵۰	۱/۵۲	۱/۵۴	۱/۵۵	۱/۵۸
۱/۵۹	۱/۶۰	۱/۶۲	۱/۶۳	۱/۶۴	۱/۶۶
۱/۶۷	۱/۶۸	۱/۶۹	۱/۷۰	۱/۷۳	۱/۷۶
۱/۷۷	۱/۷۸	۱/۸۱	۱/۸۲	۱/۸۴	۱/۸۹
۲/۰۰	۲/۰۱	۲/۲۴			

جدول ۷: نمونه دوم (y)

۰/۳۷	۰/۴۰	۰/۷۰	۰/۷۵	۰/۸۰	۰/۸۳
۰/۸۶	۰/۹۲	۰/۹۴	۰/۹۵	۰/۹۸	۱/۰۳
۱/۰۶	۱/۰۸	۱/۰۹	۱/۱۰	۱/۱۴	۱/۱۵
۱/۱۷	۱/۲۰	۱/۲۱	۱/۲۲	۱/۳۵	۱/۳۷
۱/۳۸	۱/۴۰	۱/۴۳			

جدول ۸: نمونه سانسور شده توأم فراینده نوع دوم کلی

w_i	z_i								
۱/۵۹	۱	۱/۳۹	۱	۱/۲۲	۰	۱/۱۱	۱	۱/۰۳	۰
۱/۶۴	۱	۱/۴۰	۰	۱/۲۴	۱	۱/۱۴	۰	۱/۰۴	۱
۱/۶۶	۱	۱/۴۹	۱	۱/۲۷	۱	۱/۱۵	۰	۱/۰۶	۰
۱/۶۸	۱	۱/۵۴	۱	۱/۳۵	۰	۱/۱۷	۰	۱/۰۹	۰
۱/۷۷	۱	۱/۵۵	۱	۱/۳۷	۰	۱/۲۰	۰	۱/۱۰	۰

۶- نتیجه‌گیری

در این مقاله، طرح سانسور توأم فراینده نوع دوم کلی که تعمیمی از طرح سانسور توأم فراینده نوع دوم است، معرفی شد. همچنین برای پارامترهای دو جامعه واپیول تحت این طرح، برآوردهای ماکسیمم درستنمایی و همچنین بازه اطمینان با استفاده از روش‌های تقریب نرمال و بوتاسترپ ارائه شد. سرانجام، دقت برآوردهای ماکسیمم درستنمایی با استفاده از شبیه‌سازی مورد ارزیابی قرار گرفت. همان‌گونه که در جدول ۱ مشاهده می‌شود، بهازای مقادیر ثابت m , n و l ، با افزایش مقدار k (تعداد شکستهای مشاهده شده) میانگین برآوردها به مقدار واقعی پارامتر

نژدیک‌تر می‌شود که خود یک نتیجه‌ی منطقی و قابل‌انتظار است. با توجه به جدول‌های مربوط به بازه‌های اطمینان، مشاهده می‌شود که از نظر احتمال پوشش، بین بازه‌های اطمینان مربوط به سه روش، تفاوت محسوسی دیده نمی‌شود. می‌دانیم برای حجم نمونه‌های کم، روش بوتاسترپ در برآوردهای پارامترها نسبت به روش تقریب نرمال عملکرد بهتری دارد. در جدول‌های بالا ممکن است تعداد واحدهای اولیه زیاد باشد اما باید توجه داشت که این واحدها، تحت سانسور توأم فزاینده نوع دوم کلی قرار می‌گیرند. پس بر اساس مقدار k تعدادی از واحدهای اولیه و در هر مرحله تعدادی از واحدها از نمونه حذف می‌شوند. از طرف دیگر این نمونه، یک نمونه توأم است؛ بنابراین تعداد واحدهای باقیمانده از هر جامعه کم است. پس انتظار می‌رود روش بوتاسترپ عملکرد بهتری نسبت به روش تقریب نرمال داشته باشد. همان‌طور که نتایج شبیه‌سازی نشان می‌دهند طول بازه‌های اطمینان در روش بوتاسترپ نسبت به روش تقریب نرمال کمتر است؛ بنابراین مطابق انتظار، روش بوتاسترپ عملکرد بهتری دارد؛ که در مثال نیز بهوضوح دیده می‌شود.

جدول ۹: برآوردها و بازه‌های اطمینان ۹۵٪ پارامترها بر اساس داده‌های جدول ۸

β_1	α_2	β_1	α_1	برآورد
۵/۰۲۳۴	۱/۱۳۹۷	۴/۴۵۴۰	۱/۶۹۰۴	
(۲/۵۲۱۷, ۷/۵۲۵۱)	(۱/۰۳۸۷, ۱/۲۴۰۷)	(۲/۴۵۷۶, ۶/۴۵۰۴)	(۱/۵۰۸۸, ۱/۸۷۲۰)	<i>AN</i>
(۴/۹۷۴۰, ۶/۱۷۲۸)	(۱/۰۵۸۶, ۱/۲۱۰۹)	(۴/۳۳۵۴, ۵/۹۲۹۵)	(۱/۵۸۳۱, ۱/۷۸۴۷)	<i>BT</i>
(۴/۲۲۶۲, ۶/۰۱۱۱)	(۱/۰۷۸۸, ۱/۱۹۸۴)	(۴/۲۵۳۶, ۵/۷۲۸۷)	(۱/۵۷۷۰, ۱/۷۹۳۰)	<i>BP</i>

همچنین نتایج شبیه‌سازی نشان می‌دهد که وقتی مقدار k کم است، اختلاف میانگین طول بازه‌ها در روش بوتاسترپ و روش تقریب نرمال زیاد است؛ اما هرچه مقدار k افزایش می‌یابد، اختلاف میانگین طول بازه‌ها در روش بوتاسترپ و روش تقریب نرمال کاهش می‌یابد که این نیز نتیجه‌ای قابل‌انتظار به شمار می‌رود چون اگر مقدار k بسیار زیاد شود عملکرد روش تقریب نرمال نسبت به عملکرد روش بوتاسترپ بهبود پیدا می‌کند.

سپاسگزاری

نویسنده‌گان مقاله بر خویش بایسته می‌دانند از داوران محترم به خاطر پیشنهادهای سازنده‌شان در بهبودی مقاله سپاسگزاری نمایند.

مراجع

- [1] Balakrishnan, N. and Rasouli, A. (2008). Exact likelihood inference for two exponential population under joint Type-II censoring, *Computational Statistics and Data Analysis*, **52**, 2738-2752.
- [2] Rasouli, A. and Balakrishnan, N. (2010). Exact likelihood inference for two exponential populations under joint progressive Type-II censoring, *Communication in Statistics-Theory and Methods*, **39**, 2172-2191.
- [3] Viveros, R. and Balakrishnan, N. (1994). Interval estimation of parameters of life from progressively censored data., *Technometrics*, **36**, 84-91.
- [4] Serfling, R. J. (1980). *Approximation Theorems of Mathematical Statistics*, New York: Wiley.
- [5] Parsi, S., Ganjali, M. and Sanjari, N. (2011). Conditional maximum likelihood and interval estimation for two Weibull populations under joint Type-II censoring, *Communication in Statistics-Theory and Methods*, **40**, 2117-2135.
- [6] Wang, B. X. (2012). Exact inference estimation for the scale family under general progressive Type-II censoring, *Communication in Statistics-Theory and Methods*, **41**, 4444-4452.
- [7] Ferguson, T.S. (1996). *A Course in Large Sample Theory*, **41**, New York: Chapman and Hall/CRC Press.
- [8] Efron, B. and Tibshirani, R.J. (1994). *An Introduction to the Bootstrap*, New York: Chapman and Hall/CRC Press.
- [9] Smith, R. L. and Naylor, J. C. (1987). A Comparison of Maximum Likelihood and Bayesian Estimators for the Three- Parameter Weibull Distribution, *Journal of the Royal Statistical Society. Series C (Applied Statistics)*, **36**, 358-369.

General Joint Progressive Type-II Censoring Scheme and Inference for Parameters of Two Weibull Populations Under This Scheme

Hamzeh Torabi, Saeedeh Bafecri Fadafan and Hossein Nadeb

Department of Statistics, Yazd University, Yazd, Iran.

Abstract

Censored samples are discussed in experiments of life-testing; i.e. whenever the experimenter does not observe the failure times of all units placed on a life test. In recent years, inference based on censored sampling is considered, so that about the parameters of various distributions such as, normal, exponential, gamma, Rayleigh, Weibull, log normal, inverse Gaussian, logistic, Laplace, and Pareto, has been inferred based on censored sampling. In this paper, a generalization of the progressive joint Type-II censoring scheme is introduced. Application of this scheme is in the cases that the lifetimes of some first units of two samples are not available and also some units are removed during the test because of avoiding the long time of the test. After introducing the scheme, maximum likelihood estimators and confidence intervals based on asymptotic normality and bootstrap methods are obtained under the scheme for parameters of two Weibull populations. Finally, these estimations are evaluated via simulation and also all confidence intervals are compared based on coverage probabilities.

Keywords: Asymptotic normality, Bootstrap confidence interval, Coverage probabilities, General joint progressive Type-II censoring, Weibull distribution.

Mathematics Subject Classification (2010): 62N01, 62N02.